

Ústavný súd Slovenskej republiky

STANOVISKO
k zákonu zo 16. októbra 2015, ktorým
sa mení a dopĺňa organický zákon č. 2/1979
o Ústavnom súde
(Španielsko)
CDL-AD(2017)003

prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia)
na jej 110. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. marec 2017)

predkladá:

JUDr. Ivetta Macejková, PhD. LL.M.

predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky, členka Benátskej komisie

Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU:

Opinion on the Law of 16 October 2015 amending the Organic Law no. 2/1979 on the Constitutional Court

Preklad a korektúra:

Mgr. Andrea Nagyová, hlavný radca Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

PaedDr. Marta Ondrejková, odborný radca Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Obsah

I. Úvod.....	3
II. Všeobecné poznámky	4
III. Komparatívny prehľad	6
IV. Posúdenie novely organického zákona č. 2/1979 z 3. októbra 1979	8
A. Subsidiárne použitie zákona o správnom sporovom súdnictve.....	9
B. Oznámenie rozhodnutí.....	9
C. Povinnosť ústavného súdu zabezpečiť výkon jeho rozhodnutí	9
D. Právomoc zrušiť akékoľvek rozhodnutie odporujúce rozhodnutiu ústavného súdu	10
F. Donucovacie pokuty	11
G. Dočasné pozastavenie vykonávania právomocí spojených s úradom	12
H. Nahradenie výkonu.....	14
I. Overené kópie ako základ pre trestné stíhanie.....	14
J. Pozastavenie účinnosti právnych úkonov	15
V. Záver.....	15

I. Úvod

1. Predseda Monitorovacieho výboru Parlamentného zhromaždenia Rady Európy pán Stefan Schennach listom z 9. októbra 2015 požiadal Benátsku komisiu o stanovisko k zákonu zo 16. októbra 2015, ktorým sa mení a dopĺňa organický zákon č. 2/1979 o Ústavnom súde Španielska [„novela“, CDL-REF(2016)035].
2. Pán Schennach vo svojom liste žiadal, aby sa stanovisko nezverejnilo pred parlamentnými voľbami v Španielsku, ktoré sa konali 20. decembra 2015. Benátska komisia preto predpokladala prijatie stanoviska na zasadnutí v marci 2016 a návšteva spravodajcov bola naplánovaná na február 2016, avšak kvôli ťažkostiam pri kreovaní španielskej vlády sa návšteva spravodajcov presunula z februára na apríl 2016 v nádeji, že sa im okrem iného podarí stretnúť s novovytvorenou vládou.
3. Na ústavnom súde stále prebiehali konania o námietkach proti novele iniciované vládou Baskicka a vládou Katalánska, ktoré začali 30. decembra 2015. Keďže novela sa týka samotného zákona o ústavnom súde, Benátska komisia sa rozhodla pokračovať vo vypracovávaní stanoviska, kým vo veci nie je rozhodnuté.
4. Delegácia Benátskej komisie pozostávajúca z pána Grabenwartera a pána Neppi Modonu sprevádzaná pánom Schnutzom Dürrom a pani Amayou Ubeda de Torres zo Sekretariátu navštívila Madrid 25. apríla 2016 a stretla sa s predstaviteľmi ústavného súdu, ústavnoprávnej komisie poslaneckej snemovne, súdnej rady, ministerstva zahraničných vecí a ministerstva spravodlivosti (z úradníckej vlády, keďže stále nebola kreovaná nová vláda) a predstaviteľmi akademickej obce. Po návšteve vláda poskytla svoje písomné stanovisko [CDL-REF(2016)034 „písomné stanovisko“]. Benátska komisia ďakuje ministerstvu zahraničných vecí za výbornú organizáciu návštevy.
5. Krátko po návšteve boli na jún 2016 vyhlásené nové parlamentné voľby a Benátska komisia odložila prijatie stanoviska na zasadnutie v októbri 2016. V septembri 2016 predseda ústavného súdu predsedu Benátskej komisie informoval, že súd sa chystá prijať rozhodnutie vo veci námietok proti novele podaných vládou Baskicka a vládou Katalánska, a Benátsku komisiu požiadal, aby opäť presunula prijímanie stanoviska k novele dovedy, kým súd neprijme rozhodnutie. Predsedníctvo komisie tejto žiadosti vyhovel. Rozhodnutie súdu č. STC 215/2016 vo veci predloženej vládou Baskicka bolo verejne vyhlásené 3. novembra 2016 [„rozhodnutie STC 185/2016, CDL-REF(2016)001]. Rozhodnutie č. STC 2015 vo veci predloženej vládou Katalánska bolo vyhlásené 15. decembra 2016 [„rozhodnutie STC 2015, CDL-REF(2016)007].
6. Spravodajcovia pripravili svoje poznámky na základe anglického prekladu novely sprístupnenej španielskymi úradmi a na základe výsledkov zo stretnutí v Madride. Preklad nemusí presne odrážať pôvodnú verziu vo všetkých bodoch. Príčinou niektorých problémov

preto môže byť preklad textu, a nie samotná podstata predmetného ustanovenia. Ministerstvo spravodlivosti predložilo poznámky k návrhu stanoviska („poznámky vlády“).¹

7. Predkladané stanovisko bolo prijaté Benátskou komisiou na jej 110. plenárnom zasadnutí (Benátky 10. – 11. marec 2017) po prerokovaní Podkomisiou pre ústavné súdnictvo (Benátky 9. marec 2017) a po diskusii s pánom Rafaelom Andrésom Leonom Caverom, vládny splnomocnencom Ministerstva spravodlivosti Španielska.

II. Všeobecné poznámky

8. Benátska komisia pripomína, že rozsudky ústavného súdu majú konečný a zaväzujúci charakter a musia byť rešpektované orgánmi verejnej správy a jednotlivcami.² Je to dôsledok nadradenosti ústavy. Ignorovanie rozsudku ústavného súdu je ignorovanie ústavy a ústavnej moci, ktorá priznala právomoc garantovať nadradenosť ústavy ústavnému súdu. Keď verejný činiteľ odmietne vykonať rozhodnutie ústavného súdu, poruší tým ústavu vrátane princípov právneho štátu, deľby moci a lojálnej spolupráce štátnych orgánov³ a opatrenia na vynútenie tohto rozhodnutia sú legitímne. Toto stanovisko skúma, do akej miery je novela vhodným prostriedkom na dosiahnutie tohto legitímneho cieľa.

9. Počas stretnutí v Madride účastníci rozhovorov z opozície trvali na tom, že organický zákon č. 15/2015 bol prijatý v skrátenej konaní bez dostatočného času na prerokovanie. Počas stretnutí a v písomnom stanovisku vláda trvala na tom, že návrh bol predstavený politickou skupinou v parlamente, a nie ako vládny návrh. Skrátenej konanie, v ktorom sa prijal organický zákon v prvom čítaní, bolo právoplatné a početné zmeny a doplnenia návrhu boli prednesené a prediskutované.

10. Ústavnosť prijatia zákona v zrýchlenom konaní bola potvrdená ústavným súdom v jeho rozsudku. Odvolávajúci sa na predchádzajúcu judikatúru⁴ ústavný súd v rozsudku č. STC 215/2016 uviedol, že „vo svetle uvedeného článku ústavná relevantnosť textu právneho predpisu nie je v rozpore s jeho prijatím v skrátenej konaní, a nie je sama osebe dostačujúca na to, aby vylúčila použitie skrátenej konania, pretože z prijatia v skrátenej konaní nie je vylúčená žiadna vec vrátane zmeny ústavy“. Benátska komisia nemá dôvod pochybovať o ústavnosti postupu. Čo sa týka európskych štandardov, Benátska komisia

¹ Spravodajcom bolo doručené aj písomné stanovisko od katalánskej vlády.

² CDL-AD(2012)026, stanovisko k zlučiteľnosti opatrení vlády a parlamentu Rumunska s ústavnými princípmi a právnym štátom v súvislosti s inými štátnymi inštitúciami a k mimoriadnemu vládnemu nariadeniu o novele zákona č. 47/1992 o organizácii a fungovaní Ústavného súdu Rumunska a k mimoriadnemu vládnemu nariadeniu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 3/2000 o organizácii referenda v Rumunsku, ods. 65; CDL-AD(2016)01, stanovisko k zmenám a doplneniu zákona z 25. júna 2015 o Ústavnom súde Poľska, ods. 109, 136.

³ CDL-AD(2012)026, stanovisko k zlučiteľnosti opatrení vlády a parlamentu Rumunska s ústavnými princípmi a právnym štátom v súvislosti s inými štátnymi inštitúciami a k mimoriadnemu vládnemu nariadeniu o novele zákona č. 47/1992 o organizácii a fungovaní Ústavného súdu Rumunska a k mimoriadnemu vládnemu nariadeniu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 3/2000 o organizácii referenda v Rumunsku, prijaté Benátskou komisiou na jej 93. plenárnom zasadnutí (Benátky, 14. – 15. december 2012), ods. 74; CDL-AD(2016)01, ods. 130.

⁴ STC 238/2012.

pripomína, že inštitucionálne predpisy, rovnako aj tie o ústavnom súde, si vyžadujú dôkladnú kontrolu a stanoviská všetkých zúčastnených strán by mali byť brané do úvahy. Aj keď parlament nie je povinný držať sa ich názorov, je vhodné dosiahnuť široký konsenzus, a vyhnúť sa tak technickým chybám, ktoré môžu prekaziť účel právneho predpisu.⁵

11. Písomné stanovisko vysvetľuje, že zmeny a doplnenia organického zákona č. 15/2015 sú súčasťou širšej reformy a úsilia zabezpečiť výkon rozsudkov španielskych najvyšších súdov rovnako ako Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), pričom tieto zmeny boli vyvolané rozsudkom vo veci *García Mateos v. Španielsko*.⁶ Ďalšími prvkami tejto reformy sú:

- Zákon č. 25/2014 z 27. novembra 2014 o zmluvách a iných medzinárodných dohodách, ktorý priznáva povinnostiam vyplývajúcim z medzinárodných zmlúv ratifikovaných Španielskom vyššiu právnu silu, ako majú obyčajné zákony. Podľa písomného stanoviska tento zákon ukladá Španielsku povinnosť riadiť sa právoplatným rozsudkom ESLP.
- Procesné pravidlá zabezpečujúce znovuo tvorenie konania v nadväznosti na rozhodnutie ESLP (organický zákon č. 7/2015 z 21. júla 2015 a zákon č. 41/2015 z 5. októbra 2015 o zmene a doplnení viacerých zákonov).

12. Písomné stanovisko vysvetľuje aj potrebu novely s ohľadom na to, že katalánsky parlament odmietol rešpektovať rozhodnutie ústavného súdu.⁷ Takmer všetci účastníci diskusií s Benátskou komisiou explicitne uviedli, že politickým dôvodom na prijatie novely bolo separatistické hnutie v Katalánsku.

13. Na stretnutiach v Madride bola Benátska komisia informovaná, že v prípade odmietnutia výkonu rozhodnutia ústavného súdu bolo pravdepodobné, že bude vyvolávané nové konanie podľa novely organického zákona ešte pred tým, ako sa prijmu posledné možné opatrenia podľa čl. 155 ústavy, ktorý umožňuje vláde po predchádzajúcom súhlase senátu prijať všetky opatrenia potrebné na donútenie dotyčného autonómneho spoločenstva na plnenie svojej povinnosti alebo na ochranu verejného záujmu.

14. Novela je formulovaná abstraktne a neodvoláva sa na situáciu v Katalánsku. Z toho dôvodu aj napriek tomu, že výkon rozsudku ústavného súdu vzťahujúceho sa na Katalánsko je

⁵ CDL-AD(2016)01, stanovisko k novele zákona z 25. júna 2015 o Ústavnom súde Poľska, ods. 132; CDL-AD(2016)017, Gruzínsko – stanovisko k novele organického zákona o ústavnom súde a zákona o ústavnom právnom konaní, ods. 13.

⁶ „Ústavný súd opakuje, že od štátu sa požaduje, aby poskytol účastníkovi sporu taký systém, v rámci ktorého sú schopní zabezpečiť správne vykonanie vnútroštátnych súdnych rozhodnutí. „Prípad *García Mateos v. Španielsko*, podanie č. 38285/09, ods. 44) <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-116985>. V tomto prípade španielsky ústavný súd ustanovil, že skôr vydané rozhodnutia neboli vykonané, ale uložil povinnosť náhrady.

⁷ Španielska vláda Benátsku komisiu informovala, že nariadenie parlamentu Katalánska č. 1/11 bolo zrušené rozhodnutím ústavného súdu č. 259/2015. Vzhľadom na to, že príslušné orgány neboli ochotné rešpektovať toto rozhodnutie, na základe žiadosti španielskej vlády boli prijaté tri rozhodnutia ústavného súdu 17. júla 2016, 6. októbra 2016 a 14. februára 2017.

prvým prípadom, na ktorý sa uplatní zákon,⁸ majú jeho ustanovenia všeobecný charakter, a tak aj budú Benátskou komisiou preskúmané, t. j. nie vo vzťahu k prípadu Katalánska. Takýto prístup mal aj ústavný súd v rozhodnutiach č. STC 185/2016 a č. STC 215/2016.

III. Komparatívny prehľad⁹

15. Relevantná judikatúra a inštitucionálne postavenie jednotlivých ústavných súdov v Európe sa veľmi líši. Najmä pravidlá týkajúce sa výkonu rozsudkov, ak také pravidlá vôbec existujú, sa líšia na každom ústavnom súde. V dôsledku toho neexistujú žiadne prísne spoločné štandardy týkajúce sa výkonu rozhodnutí ústavných súdov.¹⁰

16. V niektorých štátoch neexistuje žiadne súdne preskúmanie legislatívnych aktov, ako je napríklad Holandsko¹¹ alebo Spojené kráľovstvo. V iných má najvyšší súd právomoc vykonávať ústavnú kontrolu, ako napríklad Cyprus, Estónsko (ústavný senát najvyššieho súdu), Nórsko alebo Írsko. Aj v týchto prípadoch zvyčajne platia všeobecné pravidlá na vykonávanie rozhodnutí.

17. Rozhodnutia ústavného súdu sú zvyčajne konečné a záväzné. Napríklad čl. 171 Ústavy Srbska ukladá všetkým povinnosť dodržiavať a vykonávať rozhodnutia ústavného súdu. Obdobné ustanovenia možno nájsť v právnom poriadku Albánska¹², Chorvátska¹³, Maďarska¹⁴ a Litvy¹⁵. Článok 150 Ústavy Ukrajiny ustanovuje, že rozhodnutia ústavného súdu sú záväzne vykonávané na celom území Ukrajiny, že sú konečné a nie je možné proti nim podať opravný prostriedok.

18. Podľa § 31 ods. 1 zákona o Spolkovom ústavnom súde Nemecka sú rozhodnutia záväzné pre ústavné orgány federácie a spolkových krajín, ako aj pre všetky súdy a správne orgány. Odsek 2 ide v prípade niektorých typov konaní ďalej (predovšetkým rôzne druhy kontroly právnych noriem, ale aj konania o individuálnej sťažnosti proti rozsudkom). Ustanovuje, že rozhodnutie má „právnú silu zákona“ (*Gesetzeskraft*).

19. V Lichtenštajnsku spravujú výkon rozhodnutí ústavného súdu ustanovenia zákona o všeobecných postupoch orgánov verejnej správy. Peňažné platby vytvárajú poradie vykonávania podľa ustanovení exekučného zákona.¹⁶

⁸Uznesenie ústavného súdu č. 24/2017 zo 14. februára 2017.

⁹ Tento prehľad je nevyhnutne neúplný a poskytuje skôr príklady, a nie celkový obraz.

¹⁰ CDL-INF(2001)009, správa o rozhodnutiach ústavných súdov a rovnocenných orgánov a ich výkon, s. 18.

¹¹ Pozri čl. 120 holandskej ústavy. S výnimkou ústavného preskúmania predpisov karibských ostrovov Aruby, Curacao a St. Martin. Existuje však de facto ústavné preskúmanie v tom, že všetky súdy môžu skúmať súlad zákonov s medzinárodnými zmluvami, akými je aj dohovor.

¹² Článok 81 zákona o ústavnom súde.

¹³ Článok 31 zákona o ústavnom súde.

¹⁴ Článok 39 zákona o ústavnom súde. Podľa toho istého ustanovenia sám ústavný súd ustanoví uplatniteľné právne dôsledky v rámci ústavy a tohto zákona.

¹⁵ Článok 107 ústavy.

¹⁶ Článok 55 lichtenštajnského zákona o ústavnom súde.

20. Podľa právneho poriadku niektorých štátov je výkon rozhodnutí monitorovaný samotným ústavným súdom. Podľa čl. 52 Ústavy Čiernej Hory je orgán, ktorý vykonáva rozhodnutia ústavného súdu, povinný ústavnému súdu podať správu o výkone jeho rozhodnutí. Podľa čl. 87 Rokovacieho poriadku Ústavného súdu Macedónska ústavný súd monitoruje výkon svojich rozhodnutí a ak to je nevyhnutné, môže požiadať vládu o zaistenie ich výkonu.

21. V právnom systéme niektorých štátov, ako sú napríklad Rakúsko,¹⁷ Chorvátsko¹⁷, Čierna Hora alebo Srbsko¹⁸, vymáhanie rozhodnutí ústavného súdu spadá do exekutívnej moci (vláda alebo správne orgány). Podľa čl. 145 rakúskeho spolkového ústavného zákona výkon rozhodnutí ústavného súdu, ktoré sa týkajú peňažných nárokov voči federácii, provincii, obci a združeniu obcí a ktoré nemôžu byť vyriešené prostredníctvom bežného súdneho konania alebo rozhodnutím správneho orgánu, sú vykonávané všeobecnými súdmi. Vynútenie ďalších rozsudkov ústavného súdu spočíva na spolkovom prezidentovi. Ústavný súd je preto závislý na pomoci iných štátnych orgánov, najmä spolkového prezidenta, ktorý môže nasadiť spolkovú armádu na výkon rozhodnutia ústavného súdu. Toto je však skôr teoretická možnosť, keďže rozhodnutia sa len málokedy nerešpektujú. Rakúsky systém je založený na predpoklade, že výkon rozhodnutí ústavného súdu je vysoko politická záležitosť, a nemal by ich preto vykonávať samotný ústavný súd.¹⁹

22. Článok 86 Rokovacie poriadku Ústavného súdu Macedónska ustanovuje, že rozsudky ústavného súdu vykonáva subjekt, ktorý vydal zákon, ktorý je zrušený rozhodnutím ústavného súdu. Podľa čl. 46 zákona o Ústavnom súde Srbska súd môže určiť spôsob výkonu svojho rozhodnutia.

23. V Nemecku môže spolkový ústavný súd sám rozhodnúť, ktorý správny orgán má vykonať jeho rozhodnutie. Podľa čl. 35 zákona o Spolkovom ústavnom súde Nemecka v rozhodnutí spolkového ústavného súdu môže byť uvedené, kto ho má vykonať; v jednotlivých prípadoch možno určiť aj spôsob vykonania. Článok 35 zákona o Spolkovom ústavnom súde Nemecka má rovnaký cieľ ako čl. 146 rakúskeho spolkového ústavného zákona: orgán, ktorý robí rozhodnutia, a orgán, ktorý rozhodnutia vykonáva, by mali byť oddelené z dôvodu vysoko politického charakteru vykonávacieho konania a jeho zaistenia v konkrétnom prípade.²⁰

24. Vo väčšine európskych štátov však neexistujú explicitné pravidlá vzťahujúce sa na dôsledky nerešpektovania rozhodnutí ústavného súdu. Je to spôsobená skutočnosťou, že v „starších“ demokraciách bolo len málo skutočných prípadov nerešpektovania rozhodnutí.²¹

¹⁷ Článok 31 zákona o ústavnom súde.

¹⁸ Článok 104 zákona o ústavnom súde.

¹⁹ Pozri Fister, čl. 146. In: Kneih/Lienbacher (ed.). Rill/Schäffer-Kommentar Bundesverfassungsrecht, 2014, § 2 s ďalšími odkazmi.

²⁰ Pozri Herzog, výkon rozhodnutia ústavného súdu, 4. časť (1965), s. 37.

²¹ Pozri CDL-INF (2001) 9, s. 21.

25. Vo viacerých štátoch ako napríklad Albánsko²², Arménsko²³, Moldavsko²⁴ a Ukrajina²⁵ zákon ustanovuje právne (občiansko-právne alebo trestné) sankcie za nerešpektovanie. V Moldavsku môže ústavný súd uložiť v prípade nevykonania jeho rozhodnutia správnu pokutu vo výške až do 25-násobku minimálnej mzdy.²⁶

26. Uvedený komparatívny prehľad predostiera rozmanitý výkon rozhodnutí. Jedna časť právnych poriadkov neupravuje výkon rozhodnutí ústavného súdu a druhá časť poveruje touto úlohou ostatné druhy štátnej moci. Iba v Moldavsku môže ústavný súd uložiť správnu pokutu. V dôsledku toho možno konštatovať, že neexistujú žiadne európske štandardy, ktoré hovoria, kto má byť zodpovedný za výkon rozhodnutí ústavného súdu.

IV. Posúdenie novely organického zákona č. 2/1979 z 3. októbra 1979

27. Organický zákon č. 2/1979 z 3. októbra 2017 pred návrhom novely obsahoval ustanovenia o výkone rozhodnutí ústavného súdu. Pôvodný organický zákon č. 2/1979 bol v roku 2007 novelizovaný práve vo vzťahu k niektorým aspektom výkonu rozhodnutí:

- článok 87 ustanovoval, že všetky časti verejnej moci boli viazané rozhodnutiami ústavného súdu a že všeobecné súdy sa museli urgentne zaoberať žiadosťami ústavného súdu;
- článok 92 ods. 4 ustanovoval, že ústavný súd bol oprávnený prijímať určité opatrenia v rámci procesu výkonu jeho rozhodnutí;
- článok 95 ustanovoval, že ústavný súd bol oprávnený ukladať donucovacie peňažné pokuty v rozmedzí 600 až 3 000 eur každej osobe – fyzickej či právnickej – ktorá nevyhovela žiadosti ústavného súdu v požadovanej lehote. Tieto donucovacie peňažné pokuty sa mohli ukladať opakovane, až kým si dotknutá osoba nesplnila svoju povinnosť bez ohľadu na akúkoľvek inú zodpovednosť tejto osoby.

28. Preambula novely a písomné stanovisko vysvetľujú, že tieto ustanovenia neboli dostatočné na zabezpečenie výkonu rozhodnutí ústavného súdu a že bolo potrebné prispôbiť zákon, aby sa zabezpečila efektívnosť rozhodnutí ústavného súdu, predovšetkým keď orgány verejnej správy odmietli rešpektovať rozhodnutia ústavného súdu.

29. Preambula taktiež zdôrazňuje, že „záruka efektívnosti predstavuje základný prvok, bez ktorého právny štát nemôže existovať“, a že podľa nových ustanovení „súd môže vykonať svoje rozhodnutie priamo alebo prostredníctvom orgánu verejnej správy“. Novela výrazne zvyšuje právomoc udelenú ústavnému súdu pri výkone jeho rozhodnutí a týka sa čl. 80, 87, 92 a čl. 95²⁷. Aj keď niektoré novelizované oparenia už v organickom zákone existovali aj pred

²² Zákon č. 99/2016 o zmene a doplnení čl. 81 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

²³ Článok 40 zákona o ústavnom súde.

²⁴ Článok 28 zákona o ústavnom súde.

²⁵ Článok 70 zákona o ústavnom súde.

²⁶ Článok 82 zákona o ústavnej právomoci.

²⁷ Článok 95 je novelizovaný, mení sa len v časti, ktorá upravovala predpokladané donucovacie pokuty, ktoré boli z tohto článku odstránené a v súčasnosti ich upravuje čl. 92.

novelou, je potrebné opatrenia na vykonanie rozhodnutí, ktorých sa novela týka, preskúmať komplexne.

A. Subsidiárne použitie zákona o správnom sporovom súdnictve

30. Článok 80 organického zákona o ústavnom súde, ktorý ustanovoval, že na rôzne aspekty konania sa subsidiárne použijú ustanovenia organického zákona o súdnej moci a Občianskeho súdneho poriadku, bol novelizovaný tak, aby sa pri vykonávaní rozhodnutí subsidiárne použil aj zákon o správnom sporovom súdnictve²⁸.

31. Tento článok môže byť relevantný v kombinácii s inými novelizovanými článkami, obzvlášť s čl. 87, ktorý ustanovuje, že rozhodnutia ústavného súdu sú exekučnými titulmi, a s čl. 92, ktorý sa týka procesných záruk pri ukladaní peňažných trestov a v prípadoch suspendovaných úradníkov (pozri ďalej uvedené).

B. Oznámenie rozhodnutí

32. Článok 87 ods. 1 organického zákona o ústavnom súde bol novelizovaný tak, aby ústavný súd mohol oznámiť svoje rozhodnutie („*acordar la notificación*“) „osobne akémukoľvek orgánu verejnej správy alebo jeho zamestnancovi, ak to považuje za potrebné“.

33. Právomoc oznámiť rozhodnutie orgánu verejnej správy a jeho zamestnancovi je v súlade so záväzným a konečným charakterom rozhodnutí ústavného súdu. Orgány a osoby, ktoré majú povinnosť vykonať rozhodnutie ústavného súdu, potrebujú byť oboznámení, aby vedeli o svojej povinnosti a mohli túto povinnosť splniť účinným a rýchlym spôsobom. Takéto oznámenie môže odstrániť pochybnosti o tom, ktorý orgán alebo osoba je zodpovedná vykonať rozhodnutie, a tak predísť pozitívnemu alebo negatívnemu sporu o kompetencie pri výkone rozhodnutí. Takéto oznámenie rozhodnutia by nemala byť len možnosť, ale povinnosť ústavného súdu.

34. Pôvodný čl. 87 ustanovoval, že všeobecné súdy pomáhajú ústavnému súdu a jeho žiadosti vybavujú prioritne a urgentne. Novelizovaný čl. 87 ods. 2 tiež ustanovuje, že „z toho dôvodu sa všetky rozhodnutia ústavného súdu považujú za exekučné tituly“.

C. Povinnosť ústavného súdu zabezpečiť výkon jeho rozhodnutí

35. Novelizovaný čl. 92 ukladá ústavnému súdu povinnosť zabezpečiť výkon jeho rozhodnutí. Počas výkonu rozhodnutia môže súd zrušiť akékoľvek rozhodnutie, ktoré odporuje jeho rozhodnutiu po vypočutí prokuratúry a orgánu, ktorý dotknuté rozhodnutie vydal (odsek 1).

36. Ústavný súd môže požiadať o pomoc ktorýkoľvek orgán verejnej správy s cieľom zabezpečiť efektívnosť jeho rozhodnutí, pričom táto žiadosť sa vybaví prioritne a urgentne (odsek 2).

²⁸ Dostupné na: <<https://www.boe.es/buscar/pdf/1998/BOE-A-1998-16718-consolidado.pdf>>.

37. Účastníci konania pred ústavným súdom môžu urobiť podanie („*promover el incidente de ejecución*“) a ústavnému súdu navrhnúť prijatie potrebných donucovacích opatrení s cieľom zabezpečiť efektívne plnenie jeho rozhodnutí tak, ako to je ustanovené v odseku 1 (odsek 3).

38. Uloženie povinnosti zabezpečiť výkon rozhodnutí ústavnému súdu v čl. 92 je podstatou celej novely. Ako z komparatívneho prehľadu vyplýva, táto úloha je skôr výnimkou v prípade európskych ústavných súdov. Zatiaľ čo niektoré súdy majú za úlohu monitorovať výkon ich rozhodnutí alebo má túto povinnosť niektorý orgán exekutívnej moci, zdá sa, že žiaden iný súd nemá úplnú zodpovednosť za zabezpečenie jeho rozhodnutí.

39. Čo táto povinnosť naozaj znamená, to podľa španielskeho organického zákona závisí od opatrení, ktoré na zabezpečenie výkonu exekúcie môže súd prijať. Tie budú preskúmané ďalej.

D. Právomoc zrušiť akékoľvek rozhodnutie odporujúce rozhodnutiu ústavného súdu

40. V čl. 92 ods. 1 naďalej ostáva zachované, že ústavný súd môže v tom-ktorom rozhodnutí, ale aj v neskorších právnych aktoch, určiť, kto bude zodpovedný za jeho výkon. Toto ustanovenie slúži na zaistenie efektívnosti judikatúry ústavného súdu, a preto je užitočným nástrojom na zabezpečenie plnenia rozhodnutí.

41. Kompetencia zrušiť „akékoľvek“ rozhodnutie odporujúce rozhodnutiam ústavného súdu existovala v čl. 92 od roku 2007. Aby sa zabezpečilo vnímanie ústavného súdu ako nestranného arbitra, táto právomoc by mala byť vykonávaná len na základe žiadosti účastníka konania (ako je ustanovené v čl. 92 ods. 3) a rozsudky všeobecných súdov by nemali byť zrušené vo vykonávacom konaní, ale len v konkrétnych konaniach o merite veci.

42. Táto právomoc by mohla ústavný súd preťažiť. Novela nerozlišuje medzi odporujúcimi rozhodnutiami prijatými pred tým, ako ústavný súd vydal rozhodnutie, a neskoršími, ktoré budú vedome odporovať rozhodnutiu ústavného súdu. Mohlo by existovať veľa individuálnych rozhodnutí, ktoré by odporovali danému rozhodnutiu ústavného súdu. Časová pôsobnosť tejto právomoci na zrušenie akéhokoľvek rozhodnutia odporujúcemu rozhodnutiu ústavného súdu by sa mala preto vyjasniť.

43. Je pozitívne, že ústavný súd môže požiadať o pomoc akýkoľvek orgán verejnej správy (odsek 2).

44. Článok 92 ods. 4 ustanovuje, že v prípade neplnenia niektorého rozhodnutia ústavného súdu môže ústavný súd požiadať orgán, inštitúciu, zamestnanca verejnej správy alebo súkromnú osobu zodpovednú za vykonanie rozhodnutia, aby podala správu ústavnému súdu v ním ustanovenej lehote. Hneď ako je správa prijatá alebo uplynula ustanovená lehota, môže ústavný súd prijať určité opatrenia, ak zistí, že je jeho rozhodnutie v celku alebo v časti nenaplnené. Opatrenia sú nasledujúce:

- ústavný súd uloží orgánu, inštitúcii, zamestnancovi verejnej správy alebo súkromnej osobe, ktorá nekoná v súlade s rozhodnutím ústavného súdu, peňažnú pokutu vo výške 3 000 až 30 000 eur, a to aj opakovane, až kým nie je rozhodnutie plne vykonané;
- ústavný súd pozastaví právomoc akéhokoľvek orgánu verejnej správy alebo úradníkov, ktorí sú zodpovední za neplnenie rozhodnutia, a to až kým nebude rozhodnutie implementované;
- ústavný súd určí náhradné vykonanie rozhodnutia ústavného súdu;
- vyhotovenie „overených kópií s údajmi konkrétneho prípadu s cieľom iniciovať vyvolanie trestnej zodpovednosti v súvislosti s nevykonaním rozhodnutia“.

45. Proces predvídaný čl. 92 ods. 4 má dve štádiá, podanie správy ústavnému súdu a v prípade neplnenia rozhodnutia prijatie opatrenia ústavným súdom. Samotná povinnosť podať správu ústavnému súdu nie je problematická, pokiaľ je lehota ustanovená ústavným súdom rozumná.

F. Donucovacie pokuty

46. Donucovacie pokuty existovali v čl. 95 organického zákona aj pred novelou. Novela však podstatne zvýšila tieto pokuty z pôvodných 600 až 3 000 eur na 3 000 až 30 000 eur (5-násobné zvýšenie spodnej a 10-násobné zvýšenie hornej hranice). Uloženie takejto drastickej platby by zmenilo povahu týchto platieb, najmä ak sa tak deje opakovane až do vykonania rozhodnutia ústavného súdu, a celková suma by mohla byť veľmi vysoká. Vláda poukázala na to, že ústavný súd v minulosti nikdy neuložil takéto pokuty. Benátska komisia nespochybňuje, že ústavný súd by aplikoval tieto ustanovenia primeraným spôsobom, ale preskúmava novelu z abstraktného hľadiska.

47. Zo znenia novely nie je jasné, či je to orgán, kto musí zaplatiť peňažnú pokutu, alebo zamestnanec zo svojich osobných prostriedkov. Zdá sa, že v rozhodnutí č. 215/2016 berie ústavný súd do úvahy len jednotlivcov, keď sa odvoláva na platy a konštatuje, že *„subjektívny rozsah pôsobnosti nie je obmedzený na orgány alebo zamestnancov verejnej správy, ale zahŕňa aj všetkých občanov, ktorí nedodržiavajú rozhodnutia ústavného súdu; v dôsledku toho na základe platu zamestnancov verejnej správy nemožno v zásade tvrdiť, že stanovené sumy sú vždy neodvratne a nevyhnutne neprimerané“*. Uplatňovanie zákona by malo vo vzťahu k verejným orgánom, úradníkom a jednotlivcom zabezpečiť odlišné zaobchádzanie.

48. Podľa rozhodnutia ústavného súdu tieto pokuty podľa španielskej ústavy nemajú trestný charakter. V rozhodnutí č. 215/2016 súd konštatoval, že *„nejde o striktné sankčné opatrenie, keďže nemá represívny alebo nápravný charakter vo vzťahu k nezákonnému správaniu, ale pôsobí ako nátlak alebo povzbudenie na splnenie zákonnej povinnosti, inými slovami, má odradiť od jej neplnenia. Bez ohľadu na to, akú záťaž predstavuje následok spochybňovaného opatrenia pre osobu, ktorá ho má splniť, nemá striktné represívny, nápravný alebo trestný účel, ktorý je definičným znakom represívnych opatrení, ale má za cieľ zabezpečiť efektívnosť a naplnenie rozhodnutí ústavného súdu.“*

49. Pokiaľ ide o Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), najmä ak ide o výšku týchto pokút, za „trestné sankcie“ podľa čl. 6 dohovoru²⁹ môžu byť považované vtedy, ak sú naplnené ostatné kritériá obsiahnuté v judikatúre ESLP, minimálne ak ide o súkromné osoby, ale existujú dobré dôvody, aby sa takýto postup použil aj v prípade zamestnancov verejnej správy. Naopak, ak je pokuta uložená orgánu, ktorý ho má zaplatiť zo svojho rozpočtu³⁰, nemôže mať pokuta charakter trestnej sankcie podľa čl. 6 dohovoru, pretože dohovor ochraňuje len práva jednotlivcov, a nie štátne orgány.

50. V dôsledku toho sa na pokuty uložené jednotlivcom vyžaduje uplatnenie záruky spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 dohovoru. Poskytnúť takéto záruky možno použitím zákona o správnom sporovom súdnictve a najmä jeho ustanovenia o priebehu konania a dokazovaní.

51. Hlavná otázka týkajúca sa donucovacej pokuty je, či ju možno vymáhať. Opatrenia podľa čl. 92 ods. 4 sa použijú len v prípade, že príslušný orgán alebo dotknutá osoba už odmietla dodržiavať právoplatné a záväzné rozhodnutie ústavného súdu a žiadosť o podanie správy o vykonaní nevedie k jej vykonaniu. Predstavuje to spochybnenie autority ústavného súdu.

52. Niet pochyb, že celkové odmietnutie výkonu rozhodnutia ústavného súdu predstavuje zrejme porušenie ústavy, a to je potrebné napraviť. Je otázne, či by sa orgán, ktorý porušil ústavu tým, že odmietol vykonať právoplatné a záväzné rozhodnutie ústavného súdu, riadil iným rozhodnutím ústavného súdu, ktoré ukladá pokutu. Je možné, že príslušný orgán by nerešpektoval ani toto opatrenie.

53. Také zrejme a opakované nerešpektovanie rozhodnutia ústavného súdu môže vážne podkopať jeho autoritu a následne aj autoritu ústavy. Hneď ako ústavný súd vydá rozhodnutie a dôjde k odmietnutiu vykonať toto rozhodnutie, mali by do toho vstúpiť ďalšie orgány s cieľom brániť ústavu a ústavný súd. Dať ústavnému súdu právomoc vykonávať svoje rozhodnutia sa môže na prvý pohľad javiť ako rozšírenie jeho právomocí. Avšak v systéme delby moci rozdelenie kompetencie rozhodovať na jednej strane a vykonanie rozhodnutí na strane druhej posilňuje systém brzd a protiváh ako celok a v konečnom dôsledku posilňuje aj nezávislosť ústavného súdu ako rozhodujúceho faktoru právneho štátu. Páchatel by mal byť určite nútený dodržiavať rozhodnutia ústavného súdu, ale nie ústavným súdom, ktorý nemá dostatočné praktické prostriedky na to, aby donútil úradníka dodržiavať jeho rozhodnutie.

G. Dočasné pozastavenie vykonávania právomocí spojených s úradom

54. Novela umožňuje ústavnému súdu pozastavenie výkonu právomocí ktoréhokoľvek orgánu verejnej správy alebo suspendovanie zamestnanca verejnej správy zodpovedného

²⁹ Ako to vyplýva z pojmu pokuta.

³⁰ Novela nie je jasná v tom, či je to orgán, kto má zaplatiť pokutu, alebo úradník zo svojho súkromného majetku.

za neplnenie rozhodnutia ústavného súdu až do momentu vykonania jeho rozhodnutia. Z tejto skutočnosti vyplýva viacero otázok.

55. Po rozhovoroch s Benátskou komisiou počas návštevy v Madride a dokonca aj po vydaní rozhodnutí č. STC 185/2016 a č. STC 215/2016 nie je zrejmé, či sa toto suspendovanie vzťahuje iba na zamestnancov verejnej správy alebo aj na volených funkcionárov. V rozsudkoch sa uvádza, že ústavný súd rozhodne od prípadu k prípadu a trvá na tom, že všetky orgány verejnej správy sú viazané ústavou. Písomné poznámky vlády poukazujú na to, že sudcovia môžu byť suspendovaní iba rozhodnutím súdnej rady podľa čl. 383 organického zákona o súdnictve.

56. Suspendovanie členov parlamentu, ktorí majú demokratický mandát odvodený od suverenity ľudu, môže tiež predstavovať problém, keďže požívajú výsady vyplývajúce z ústavy (najmä nedotknuteľnosť, čl. 71). Poznámky vlády poukazujú na to, že s výnimkou administratívno-parlamentárnych povinností členov výboru parlamentu novela nepredpokladá suspendovanie členov parlamentu, ale ako už bolo spomenuté, znenie novely je nepresné. Suspendovanie iných volených funkcionárov tiež vyvoláva niekoľko otázok. Na druhej strane suspendovanie zamestnancov verejnej správy, a nie priamo volených funkcionárov sa javí ako menej problematické. Organický zákon by mal jasne definovať osobný rozsah suspendovania.

57. Vzhľadom na prípad Eskelinen³¹ pozastavenie právomocí akýchkoľvek orgánov verejnej správy alebo zamestnancov verejnej správy sa pravdepodobne bude týkať aj „občianskeho práva“ vedúceho k uplatniteľnosti čl. 6 dohovoru. V dôsledku toho by sa vyžadovali osobitné záruky (verejné pojednávanie, rovnosť zbraní a ďalšie). Subsidiárne použitie zákona o správnom sporovom súdnictve môže poskytnúť potrebné garancie.

58. Možno predpokladať, že ústavný súd by uplatnil opatrenie na suspendovanie úradníka – ako dočasné opatrenie – v rámci záruk ustanovených ústavou a dohovorom.

59. Ďalším problémom je efekt suspendovania. Suspendovaný úradník nemôže počas trvania suspendovania vykonávať svoje právomoci. Vo svojej podstate suspendovanie nevedie k nadradeniu dotknutej osoby iným úradníkom. Podľa preambuly novely a písomných poznámok vlády by malo suspendovanie – tak ako donucovacia pokuta – spôsobiť to, že dotknutý úradník vykoná rozhodnutie ústavného súdu a suspendovanie by malo trvať len dovtedy, kým úradník odmieta vykonať rozhodnutie ústavného súdu. Pokiaľ však úradník nemôže vykonávať svoje právomoci, ako by mal vykonať rozhodnutie ústavného súdu? Rozhodnutie č. STC 215/2016 hovorí, že opatrenie bude zrušené v momente, keď orgán alebo úradník prestane byť „neochotný“ konať v súlade s rozhodnutím. Na vyriešenie problému sa zdá byť nevyhnutné, aby úradník najprv sľúbil vykonať rozhodnutie; ústavný súd by ukončil suspendovanie s cieľom umožniť vykonanie rozhodnutia úradníkovi. Novela by mala riešiť túto praktickú otázku.

³¹ ESEP, Vilho Eskelinen a iní v. Fínsko(GC), č. 63235 z 19. 4. 2007.

60. Táto otázka môže byť v prípade, ak pravidlá upravujúce funkciu suspendovaného úradníka ustanovujú za neho náhradu (jeho zástupcu) a náhradník vykoná rozhodnutie ústavného súdu, nepodstatná. Vtedy by suspendovanie úradníka skončilo. Ak však náhradník odmietne vykonať rozhodnutie, pravdepodobne by mal byť tiež suspendovaný. Takto to môže pokračovať až dovtedy, kým rozhodnutie nie je vykonané. Takéto opakované suspendovanie však môže viesť k absurdnej situácii.

61. Napokon teda vzniká rovnaký problém ako v prípade donucovacích pokút. Ak sa rozhodnutie ústavného súdu nevykoná, potom je možné, že príslušný úradník by tiež ignoroval svoje suspendovanie a ostal by v úrade. Toto by vážne podkopalo autoritu ústavného súdu.

H. Nahradenie výkonu

62. Článok 92 ods. 4 bod 3 ustanovuje náhradu výkonu rozhodnutia ústavného súdu. Ústavný súd môže v tomto prípade požiadať o spoluprácu španielsku vládu.

63. Baskická vláda tvrdila, že náhradný výkon zmenil povahu systému dohľadu španielskeho štátu nad autonómnymi spoločenstvami. V rozhodnutí č. STC 185/2016 ústavný súd odmieta jej tvrdenia a robí jasný rozdiel medzi vykonávacím opatrením podľa novely a opatrením podľa čl. 155 španielskej ústavy, ktorá umožňuje vláde prijímať opatrenia proti autonómnym spoločenstvám, ktoré nedodržiavajú ústavné alebo právne povinnosti v prípade, že „vážne porušujú všeobecný záujem Španielska“. Tieto opatrenia robí španielska vláda „v nadväznosti na súhlas, ktorý udelila celková väčšina senátu“. Sú prijaté politickými aktérmi. Vykonávacie opatrenia podľa novely prijíma ústavný súd, teda súdny orgán, a to v prípadoch nevykonania jeho rozhodnutí. Tieto opatrenia sa ako také netýkajú systému dohľadu nad autonómnymi spoločenstvami podľa čl. 155 ústavy a nedeštruuju tento systém, ako to tvrdila baskická vláda.

64. Benátska komisia je toho názoru, že nahradenie výkonu rozhodnutí ústavného súdu nie je problematické. Ústavný súd pravdepodobne nevykoná svoje opatrenie sám, ale požiada o spoluprácu španielsku vládu. Z toho dôvodu súd preto nie je zaťažovaný vykonávaním požadovaných úkonov.

I. Overené kópie ako základ pre trestné stíhanie

65. Článok 92 ods. 4 bod 4 ustanovuje predloženie overených kópií, v ktorých sú uvedené podrobnosti o danom prípade s cieľom umožniť trestné stíhanie osôb, ktoré odmietajú vykonať rozhodnutie.

66. Osvedčenia sú základom pre prokuratúru a všeobecné súdy a ako také nie sú problematické. Výkon by sa v tomto prípade presunul na prokuratúru a na všeobecné súdy, čo je vítané.

J. Pozastavenie účinnosti právnych úkonov

67. V prípadoch osobitného ústavného významu³² čl. 92 ods. 5 oprávňuje ústavný súd pozastaviť účinnosť právnych aktov z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť vlády. Ústavný súd pozastaví účinnosť takého právneho úkonu bez vypočutia strán. Ústavný súd však pri rozhodovaní o takom opatrení predvolá účastníkov konania a generálnu prokuratúru do troch dní od prijatia opatrenia, ktorým sa pozastavuje účinnosť. Po pojednávaní ústavný súd rozhodne o zachovaní, zmene alebo zrušení tohto (dočasného) opatrenia.

68. Pozastavenie účinnosti právnych úkonov bez pojednávania môže predstavovať problém predovšetkým v prípade, ktorý spadá do pôsobnosti čl. 6 dohovoru. Pojednávanie sa však koná už tri dni po prijatí opatrenia, ktorým sa pozastavuje účinnosť a dotknuté strany môžu počas pojednávania predložiť svoje vyjadrenia. Ústavné súdy alebo ich predsedovania môžu často v naliehavých prípadoch prijímať predbežné opatrenia. Z toho dôvodu neexistuje námietka proti takému opatreniu, pretože pojednávanie sa uskutoční krátko po prijatí dočasného opatrenia. Ústavný súd by však nemal konať ex offio, ale len na základe žiadosti.

V. Záver

69. Benátska komisia pripomína, že rozhodnutia ústavného súdu majú konečný a záväzný charakter. V dôsledku nadradenosti ústavy musia byť rozhodnutia ústavného súdu rešpektované všetkými orgánmi verejnej správy a jednotlivcami. Nerešpektovanie rozhodnutia ústavného súdu je rovnocenné s nerešpektovaním ústavy a ústavodarnej moci, ktorá poverila ústavný súd zaistením tejto nadradenosti. Ak verejný činiteľ odmietne vykonať rozhodnutie ústavného súdu, porušuje tým princíp právneho štátu, deľby moci a lojálnej spolupráce štátnych orgánov. Opatrenia na vykonanie týchto rozhodnutí sú preto legitímne. V rámci neexistencie spoločných európskych štandardov sa v tomto stanovisku skúma, do akej miery sú zmeny zavedené novelou do organického zákona č. 2/1979 o Ústavnom súde Španielska vhodnými prostriedkami na dosiahnutie tohto legitímneho cieľa.

70. Novela ukladá ústavnému súdu úlohu vykonať jeho vlastné rozhodnutia. Ak dôjde k odmietnutiu vykonania rozhodnutia ústavného súdu, súd môže prijať sériu opatrení vrátane uloženia opakovanej donucovacej pokuty a suspendovania úradníkov, ktorí odmietajú rozhodnutie vykonať.

71. Komparatívny prehľad ukazuje, že zodpovednosť ústavného súdu prispieť k výkonu jeho vlastných rozhodnutí je výnimkou. Touto úlohou je zvyčajne poverená iná štátna moc. Poverenie samotného ústavného súdu celkovou a priamou zodpovednosťou za výkon jeho rozhodnutí by malo byť zvážené, aby sa podporilo vnímanie toho, že ústavný súd koná len ako nestranný arbiter, ktorý posudzuje zákony.

72. Niektoré opatrenia, ktoré ústavný súd, keď narazí na odmietnutie vykonať jedno z jeho rozhodnutí, môže prijať, nevyvolávajú žiadne problémy, napríklad požiadanie prokuratúry

³² V rozhodnutí č. 215/2016 ústavný súd spomína ako príklad prípadu osobitného ústavného významu „vyhlásenie suverenity a práva na sebaurčenie obyvateľov autonómneho spoločenstva“.

a všeobecných súdov o začatie trestného konania. Neexistuje žiadna námietka ani proti tomu, aby ústavný súd požiadal o poskytnutie informácie alebo správy o výkone jeho rozhodnutí.

73. Dve opatrenia však vyvolávajú otázky, a to opakujúce sa sankčné peňažné pokuty uplatňované na jednotlivcov a suspendovanie úradníkov, ktorí odmietajú vykonať rozhodnutia súdu.

74. Osobný rozsah suspendovania ostáva nejasný a mal by byť špecifikovaný. Môže byť problematický, ak by mal zahŕňať aj priamo volených funkcionárov, ktorí nie sú vylúčení zo znenia čl. 92. Zákon alebo jeho použitie by malo stanoviť odlišný spôsob zaobchádzania voči orgánom, úradníkom aj jednotlivcom.

75. S cieľom posilniť vnímanie ústavného súdu ako nestranného arbitra by nemal ústavný súd konať na základe vlastnej iniciatívy, ale len na základe žiadosti subjektu, ktorý má podľa novely vykonávacie právomoci.

76. Ďalšou vážnou obavou vyplývajúcou z poverenia ústavného súdu úlohou vykonať jeho vlastné rozhodnutia je, že ústavný súd musí prijať opatrenia – donucovacie pokuty a suspendovanie úradníkov – v situáciách, v ktorých už aj tak čelí odmietnutiu vykonať jeho rozhodnutie. Nie je nepravdepodobné, že osoba odmietajúca vykonať rozhodnutie odmietne zaplatiť pokutu alebo bude ignorovať suspendovanie a bude pokračovať vo výkone svojich právomocí vyplývajúcich z jeho funkcie. Toto môže spochybniť autoritu ústavného súdu a následne aj samotnej ústavy.

77. V takom prípade by mali do veci vstúpiť iné štátne orgány na účely brániť ústavu a ústavný súd. Dať ústavnému súdu právomoc vykonávať svoje rozhodnutia sa môže na prvý pohľad javiť ako rozšírenie jeho právomocí. Avšak v systéme deľby moci rozdelenie kompetencie rozhodovať na jednej strane a vykonanie rozhodnutí na strane druhej posilňuje systém brzd a protiváh ako celok a v konečnom dôsledku posilňuje aj nezávislosť ústavného súdu ako rozhodujúceho faktoru právneho štátu.

78. Benátska komisia neodporúča, aby bola táto právomoc pridelená ústavnému súdu. Napriek tomu však kvôli neexistencii jednotných európskych štandardov zavedenie takýchto právomocí štandardom neodporuje.

79. V prípade potreby poskytnutia ďalšej pomoci je Benátska komisia parlamentnému zhromaždeniu a španielskym úradom k dispozícii.